

→ બીજા ધોરણનો ←

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૩.

III
1921

2-5-1921

તા ૦-૨-૦
સ્ટેજ બુક.

કનકલાલ મોતીરામ શાહ

“ક્રિકેટન શિક્ષક” ગ્રંથના કર્તા.

શાહપાર-૨૨૧૧.

બુક સેલર લઈ શાહ નારણલાલ શ્રીમદગોપાલ-મુસ્તી.

૯૪૪૭

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

पुस्तकानुं नाम मुद्रादिना १२५४-३

विषय ५१२२: १४९: ३४

દેશી શાળાઓમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ અને લાઇબ્રેરી
માટે મંજુર થયેલો અને કેળવણીખાતાના
અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

— બીજા ધોરણનો —

❀ મુખગણિત શિક્ષક બા ૩. ❀

રચનાર-છગનલાલ ભોતીરામ શાહ.

રચનારનું ઠેકાણું-શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા-છગનલાલ ભોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું-શાહપોર-સુરત.

છાપનાર-નારાયણરાવ ભક્ષમણરાવ નીકમ.

છાપવાનું ઠેકાણું-"શંકર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૌઠાનો પુલ્કપર-
સુરત.

મુદ્રણ વધારેલી

આવૃત્તિ ૬ મી પ્રત ૨૭૦૦

રચનારે સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

ફિઝિકલ નં. ૦-૨-૦ પોસ્ટલ નં.

૨] બાળવર્ગ માટે બાળવર્ગની નોટ બે આના.

પૂર્ણાંક અને આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

- ૧) કોઈ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:— $૭૨+૪૦=૧૧૨$. $૭૨-૪૦=૩૨$.
- ૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—
 $૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭$. $૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫)=૨૭$.
- ૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા. જેમકે.
 $૩૬+૩૬=૭૨$; $૩૬\times ૨=૭૨$.
- ૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવા જેમકે: $૫\times ૧૦=૫૦$, $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$, $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$
- ૫) કોઈ રકમને ૨૦; ૩૦; ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.
- ૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમના બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણુ ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

૧૩૧૧+૪૧૧; ૧૩૧૧+૪=૧૭૧૧, ૧૭૧૧+૦૧૧-૧૮૧૧

૧૩૧૧-૪૧૧; ૧૩૧૧-૪= ૧૮૧૧, ૧૮૧૧-૦૧૧= ૧૭

૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૧, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૧ ચઢાવવા. જેમકે—૨૬૧, ૩૭૧, ૭૮૧૧ ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણુ, બીજીમાં બે પાણુ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે; માટે ૨૬૨૧, ૩૭૫, ૭૮૭૧

૮) કોઈ રકમને ૨૧, ૫, ૭૧એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧, એ ગુણવા એટલા દશક, હારણ કે ૨૧=૦૧ દશક. ૫=૦૧ દશક. ૭૧=૦૧૧ દશક છે.

૯) કોઈ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવા, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫, બે પાણુને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મુકવા.

૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦. ૨૫૦, ૩૫૦ એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧, ૧૧, ૧૧૧, ૨૧૧, ૩૧૧ એ ગુણવા એટલા સેંકડા. હારણ કે ૨૫=૦૧ સો. ૫૦=૦૧૧ સો ૭૫=૦૧૧૧ સો છે.

૧૧) કોઈ રકમને ૧૧એ ગામવા હોય તો ૪ એ ગુણવા અને ૦૧ ગામવા હોય તો ૨ એ ગુણવા, જેમકે:- ૪૪+૦૧=૪૫+૦૧=૪૬+૦૧=૪૭+૦૧=૪૮

૪] બાળવર્ગનો “મુખગણિત શિક્ષક” હોઠ આનો.

આનાની ધાત.	૬૪	” રૂ. ૪)	૮૦૦	” રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦૧	૬૮	” રૂ. ૪૧	૯૦૦	” રૂ. ૫૧
૮ ” રૂ. ૦૧૧	૭૨	” રૂ. ૪૧૧	૧૦૦૦	” રૂ. ૬૨૧૧
૧૨ ” રૂ. ૦૧૧૧	૭૬	” રૂ. ૪૧૧૧		
૧૬ ” રૂ. ૧)	૮૦	” રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)	
૨૦ ” રૂ. ૧૧	૮૪	” રૂ. ૫૧	૩૨ ” રૂ. ૨)	
૨૪ ” રૂ. ૧૧૧	૮૮	” રૂ. ૫૧૧	૪૮ ” રૂ. ૩)	
૨૮ ” રૂ. ૧૧૧૧	૯૨	” રૂ. ૫૧૧૧	૬૪ ” રૂ. ૪)	
૩૨ ” રૂ. ૨	૯૬	” રૂ. ૬)	૮૦ ” રૂ. ૫)	
૩૬ ” રૂ. ૨૧	૧૦૦	” રૂ. ૬૧	૯૬ ” રૂ. ૬)	
૪૦ ” રૂ. ૨૧૧	૨૦૦	” રૂ. ૧૨૧૧	૧૧૨ ” રૂ. ૭)	
૪૪ ” રૂ. ૨૧૧૧	૩૦૦	” રૂ. ૧૮૧૧૧	૧૨૮ ” રૂ. ૮)	
૪૮ ” રૂ. ૩)	૪૦૦	” રૂ. ૨૫)	૧૪૪ ” રૂ. ૯)	
૫૨ ” રૂ. ૩૧	૫૦૦	” રૂ. ૩૧	૧૬૦ ” રૂ. ૧૦)	
૫૬ ” રૂ. ૩૧૧	૬૦૦	” રૂ. ૩૧૧	મૂલ્યના-ધાત સવળી તથા અવળી મોઢે કરા- વવી.	
૬૦ ” રૂ. ૩૧૧૧	૭૦૦	” રૂ. ૪૩૧૧		

મનોચલ ૧.

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ મુખીના આંકનો ઉપયોગ.

મૂલ્યના:—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો અંકેક પૂછવો.

૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ એસે તો ૧૯ ખુરસીતું શું એસશે?

૨) એક કોથળીમાં ૧૮ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

પહેલા પૈરણ માટે પહેલીના અર્થ અઢી આના. [૫

- ૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આવીએ તો ૧૭ છોકરાને આપવાને કેટલા પતાસાં જોઈએ ?
- ૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ પાંચ વખત લખીએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?
- ૫) ૨૦ ત્રણ વાર લખીએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીનો જવાબ બોલો.
- ૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પસાખીના જવાબ બોલો.
- ૭) ૧૯×૫ , ૧૩×૭ , ૧૪×૮ , ૧૫×૯ , ૧૮×૭ , ૧૭×૬ કેટલા ?
- ૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?
- ૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લખીએ તો કેટલા થાય ?
- ૧૦) ૧૯×૬ , ૧૫×૬ , ૧૭×૭ , ૧૩×૯ , ૧૪×૮ , ૧૨×૯ , ૧૬×૫ અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- ૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઈ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?
- ૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.
- ૧૩) ૪ જમરખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરખ આવે ?
- ૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?
- ૧૫) $૭૬+૧૯$, $૭૨+૧૮$, $૧૦૫+૧૫$, $૧૧૭+૧૩$, $૮૪+૧૨$ કેટલા ?
- ૧૬) $૭૭+૧૧$, $૯૬+૧૬$, $૯૬+૧૨$, $૮૪+૧૪$, $૮૦+૨૦$ કેટલા ?
- ૧૭) $૧૧+૮૮$, $૧૨+૯૬$, $૧૩+૬૫$, $૧૪+૯૮$, $૧૫+૭૫$ કેટલા ?
- ૧૮) $૧૭+૧૩૬$, $૧૮+૧૪૪$, $૧૯+૧૫૨$, $૨૦+૧૪૦$ કેટલા ?
- ૧૯) $૯૫-૧૯$, $૯૦-૧૮$, $૧૨૦-૧૫$, $૧૪૦-૧૪$, $૯૬-૧૨$, કેટલા ?

૬] પહેલા ધોરણના “મુખ્યગણિત શિક્ષક” ઠોઠ આના.

- ૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦ કેટલા ?
- ૨૧) ૧૮૦માંથી ૬૪ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- ૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જામ તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માંથી ૧૯ જામ તો કેટલા રહે ?
- ૨૩) ઝોમણીઆ, પંદરા, તેરા, સતરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
- ૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કરીએ લીધી અને ખીછ આનાની ૬ લેખે બેઆનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કરી થય ?
- ૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?
- ૨૭) બારોતેરસો, પાંચોતેરસો, આઠોતેરસો સતરોતેરસો, ખીલંતરસો, અને દાસોતેરસો એટલે કેટલા ?
- ૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩, ૧૧૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦ એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
- ૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી પાવડી આવે ?
- ૩૦) ૯૫ ભોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઝોમણીસ ઝોમણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા ૬૦ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
- ૩૨) ૧૪૪માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

બીજા ધોરણ માટે બીજીના અર્થ ચાર આના. [૭

- ૩૩) ૬૬માં ૬ કેટલીવાર, ૫૫માં ૫ કેટલીવાર અને ૧૧ કેટલીવાર ?
 ૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
 ૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
 ૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આપ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
 ૩૭) કયા કયા પક્ષાખામાં ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દસક ?
 ૩૮) ૭ આનાની પાંચ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
 ૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
 ૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
 ૪૧) ૧૪૪ જે જે પક્ષાખામાં આવતા હોય તે કહો.

મનોરમ ૨.

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) ૨૫×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૬×૭ કેટલા ?
 ૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ ૭ વાર તે કેટલા ?
 ૩) ૨૫, ૨૬, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે ?
 ૪) એક કોટની શીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શિવાય અને બાકી શું વધે ?
 ૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?

૮) બીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિશુક” અહીં આના.

- ૬) ૨૬ મળનો એક એવા ૭ ત્રાકા છે તો બધું મળીને કેટલા મળ કપડું હશે ?
- ૭) એક માકામાં ૩૦ મણુ એવાં સાત માકામાં ધડું બરેલા છે તો બધું મળીને કેટલા મણુ ધડું હશે ?
- ૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તે ૭ મહીનાનો કેટલો થશે ?
- ૯) ૬૨ મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું તોપણ ચારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- ૧૦) ઝોમણત્રીસા પચીસા, અઢીવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૧૧) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩,૫,૭, અને ૪ની પલાખી લખો.
- ૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.
- ૧૩) ૨૮ આના સવાકા, ઢાંચુ અને અધિશા કેટલા ?
- ૧૪) ૨૨૪, ૧૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૪૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૬૧ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- ૧૫) જીવીસાસો, બેસાતોતેર, બેબાવના, બેતીલોતેર, બેચોત્રીસા લખો.
- ૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧, કેટલા ?
- ૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૦૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૫+૧૫૦, ૨૯+૨૦૩ કેટલા ?
- ૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૨૫-૨૫, કેટલા ?
- ૧૯) ૧૪૭-૧૨૬, ૧૮૯-૧૬૨, ૧૨૫-૧૦૦, ૧૩૮-૧૧૫, કેટલા ?
- ૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?
- ૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે હોય સુધી ઝોમણત્રીસા ઝોમણત્રીસા બાદ કરતાં જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- ૨૨) ૧૩૧ મળ માંદરપાટમાંથી ૫ મળનું કેટલાં પોતીમાં થાય ?

બીજા ધોરણને “મુખ્યગણિત શિક્ષક” બે આના.

[૯

- ૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઈં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?
- ૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?
- ૨૫) એક નિશાળમાં ૨૬૧ છોકરા છે. અને વર્ગ ૯ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
- ૨૬) કેટલી વખત છ લાઈએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- ૨૭) ક્યા ક્યા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- ૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

મનોરમ ૩.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક કામળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- ૨) છ અડધા કામળ છે તેના આખા કામળ કેટલા થશે ?
- ૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?
- ૪) હું દરરોજ ૦૫ લાડુ ખાઉં, તો બત્રીસ દિવસ માટે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
- ૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઆ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ બેસે ?
- ૬) ૧૭૫૦૫, ૨૩૫૦૫, ૪૭૫૦૫, ૫૬૫૦૫, ૬૭૫૦૫, કેટલા ?

૧૦] સુરત શહેર તથા ચૌ. તાલુકાનો બૂ. શિક્ષક, ત્રણ આના.

- ૭) અડધાની એકાની પલાખી બોલી જાઓ.
- ૮) અડધાની એકાની પલાખી બોલો.
- ૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
- ૧૦) ૭૧ રૂપીએ મણુ સોપારી મળે તો ૩૭ મણુનું શું બેસે ?
- ૧૧) ૨૭૧માં ૧૨૧ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૧૨) ૨૧ રૂપીઆનું થી, ૧૧ રૂપીઆનું શાક અને ૧૨૧ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
- ૧૩) ૩૦૧+૦૧+૩૦૧+૩૦૧ મળીને કેટલા થશે ?
- ૧૪) કેટલીવાર અડધો ભાગ્યે તો ૩૨૧ થાય ?
- ૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?
- ૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે, દરેક બીજારીને ૦૧ રૂપીએ આપું તો કેટલાને અપાય ?
- ૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦૧ રૂપીએ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?
- ૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઈ તો ૩૭ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- ૧૯) ૩૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
- ૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
- ૨૧) ૩૬ ગજ લુગડમાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?
- ૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
(જ. ૨. ૪. ૬. ઇત્યાદિ)
- ૨૩) દરરોજ ૦૧ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

મનોચલ ૪.

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- ૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- ૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- ૪) અડધો કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થાય ?
- ૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૬) દોઢમાં પેણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
- ૭) પેણો કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થાય ?
- ૮) દોઢ રૂપીઓ હતો, તેમાં દોઢ રૂપીઓ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૦) મારી પાસે ૧૦ રૂપીઓ છે, તેમાં શું ઉમેરું તો દોઢ રૂપીઓ થાય ?
- ૧૧) ૫૭×૧૧ , ૬૯×૧૧ , ૮૫×૧૧ , ૬૭×૧૧ ૭૦૦×૧૧ કેટલા ?
- ૧૨) એક તામડામાં દોઢ મધુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું મારશે ?
- ૧૩) રૂપીઆની ૧૧ શેર બરરી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- ૧૪) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈએ ?
- ૧૫) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે, તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?
- ૧૬) એક બળદને ૧૧ શેર અડધ જોઈએ, તો ૬૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડધ જાઈશે ?
- ૧૭) એક ભોટાનું વજન ૧૧ શેર થાય, તો ૬૭ ભોટાનું વજન કેટલું થશે ?

- ૧૮) એક સાધુને ૧૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?
- ૧૯) એક શેર એકઝીના ૧૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૨૯ શેર એકઝીનું થું એસશે ?
- ૨૦) મણુ ધીના ૩૫ રૂપીઆ એસે તો ૧૧૧ મણુનું થું એસે ?
- ૨૧) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?
- ૨૨) દોઢની એકીની પલાખી બોલો. એકીની પલાખી બોલો.
- ૨૩) ૬૯+૧૧, ૪૬+૧૧, ૧૦૨+૧૧, ૪૫+૧૧, ૯૯+૧૧ કેટલા ?
- ૨૪) ૧૧+૧૨, ૧૧+૪૫, ૧૧+૬૭, ૧૧+૭૨ કેટલા ?
- ૨૫) ૧૦૧-૧૧, ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧, ૧૧૨-૧૧ કેટલા ?
- ૨૬) ૨૮૧ મણુ દૂધમાંથી ૨૭ મણુ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?
- ૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મળીને કેટલા થાય ?
- ૨૮) કેટલીવાર દોઢ લખએ તો ૫૭ થાય ?
- ૨૯) ૪૬૧માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લખએ તો ૫૫૧ થાય ?
- ૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- ૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦૧ રૂપીઆ વહેંચ્યું તો દરેકને થું મળશે ?
- ૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૩૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- ૩૩) ૧૧૧ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ એસે તો ૪૦૧ ગજ ખાદીનું થું એસે ?
- ૩૪) ૭૯૧ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એકની કિંમત કેટલી થઈ ?
- ૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?

ત્રીજા ધોરણ માટે ત્રીજીના અર્થ પાંચ આના. [૧૩]

- ૩૬) ૪૩૧ ગજના તાકામાંથી ૧૧ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
- ૩૭) રોજ ૧૧ રૂપીઆ વાપરું તો ૭૬૧ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- ૩૮) દરેક છોકરાને ૧૧ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
- ૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હોંગ મળે, તો ૧૭ શેરનું શું બેસશે ?
- ૪૧) ૪૮માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?
- ૪૨) ૫૭ પંચીઆના ૮૫૧ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ પંચીઆનું શું આપવું પડશે ?
- ૪૩) એક માણસ રોજ ૧૧ રૂપીઆ કમાય તો ૧૪ માણસો ૫ દિવસમાં શું કમાશે ?
- ૪૪) ૧૧આને શેર વેગણ મળે છે તો ૧૧ રૂપીઆમાં કેટલા આવશે ?

મનોયત્ન ૫.

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) બે ને અડધો કેટલા ?
- ૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૧ થાય ?
- ૩) ૪૭૧+૨૧, ૬૭૧+૨૧, ૧૫+૨૧, ૧૦૨૧+૨૧, ૧૮૦+૨૧ કેટલા ?
- ૪) ૨૧+૮૫, ૨૧+૭૨૧, ૨૧+૪૭૧, ૨૧+૨૦૫, ૨૧+૧૦૦ = કેટલા ?
- ૫) ૧૯૨૧-૨૧, ૧૦૫-૨૧, ૧૦૦-૨૧, ૨૧૦-૨૧ કેટલા ?
- ૬) ૧૯૦-૧૮૭, ૧૬૭૧-૧૬૫, ૧૦૦-૯૭૧ કેટલા ?

૧૪] બીજા ધોરણ માટે અંકગણિતના મનોચત્ત્ર આર આના.

- ૭) ૪૭x૨૧, ૭૯x૨૧, ૮૭x૨૧, ૨૯x૨૧, ૮૨x૨૧ કેટલા ?
- ૮) એક માણસ ૨૧ રૂપિયા કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય ?
- ૯) એક કોથળીમાં ૨૧ મણુ ધડ માથ તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા મણુ ધડ માથ ?
- ૧૦) ૨૧ શેર જીરાટે ૧ રૂપિયા બેસે તો ૧૫ રૂપિયાનું કેટલા શેર જીરું મળે ?
- ૧૧) એક નોટના રૂ. ૨૧ મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા રૂ. મળશે ?
- ૧૨) રૂ. ૨૧એ શેર એલચી મળે તો ૪૫ શેરનું શું બેસે ?
- ૧૩) મણુ કેરીના ૨૧ રૂપિયા બેસે તો ૩૯ મણુનું શું બેસે ?
- ૧૪) એક માણસને ૨૧ રૂપિયા આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપિયા જોઈએ ?
- ૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨૧ મણુ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
- ૧૬) મણુ દૂધમાં ૨૧ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણુ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઈએ ?
- ૧૭) ૧ રૂપિયાનું ૨૧ મણુ તો ૬૭૧ મણુનું શું બેસે ?
- ૧૮) ૨૧ શેરનો ૧ રૂપિયા બેસે તો ૧૮ રૂપિયાનું કેટલું આવશે ?
- ૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨૧ રૂપિયા થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે ?
- ૨૦) ૫૪ છત્રી લેવી છે. એક છત્રીના ૨૧ રૂપિયા બેસે છે તો કેટલા રૂપિયા ખરચ થશે ?
- ૨૧) ૨૯ રૂપિયા તોલો સોનું મળે તો ૨૧ તોલાનું શું આપવું ?
- ૨૨) ૧ રૂપિયાના ૨૧ શેર ખરચા આવે તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે ?
- ૨૩) કેટલા અડધા ફોપ તો ૨૧ થાય ? અડીમાં અડધો કેટલીવાર છે ?

- ૨૪) કેટલા ના અડી ? અડીમાં ના કેટલીવાર છે ?
 ૨૫) ૧ રૂપીઆનું ૨૫ શેર તો ૪૦ શેરનું શું બેસે ?
 ૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો, ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?
 ૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૫ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
 ૨૮) કેટલા અડીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અડી લખએ તો ૧૦૦ થાય ?
 ૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં ૨૫ કેટલીવાર ?
 ૩૦) રૂ. ૯૭૫ છે, રોજ ૨૫ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
 ૩૧) ૨૫ આને એક શેર દૂધ મળે તો રૂ. ૨૫માં કેટલું આવશે ?
 ૩૨) ૭૨૫ રૂપીઆમાં ૨૫ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
 ૩૩) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭૫ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?
 ૩૪) શેર હોંગના ૨૫ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હોંગ આવશે ?
 ૩૫) રૂ. ૧૦૦માંથી અડી અડી રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
 ૩૬) એક આનાની ૨૫ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
 ૩૭) ૨૫ રૂપીઆવાળી ટોપી ૭૨૫ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
 ૩૮) ૨૫ શેર જલેબીનો ૧ રૂપીઆ પડે તો ૭૫ રૂપીઆની કેટલા શેર જલેબી આવશે ?

અનોચત્તન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક લાકુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૧૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યમંથિત શિક્ષક” નો આના.

- ૨) ચાર ના એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- ૩) ના એ અડધાનો કેટલાનો ભાગ ? અને આખાનો કેટલાનો ભાગ ?
- ૪) ૧ને ના, ૧ને ના, ૧ાને ના, ૧ાને ના કેટલા ?
- ૫) ૧૦+ના, ૨૩+ના, ૨૮ા+ના, ૨૮ા+ના કેટલા ?
- ૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ના એણે તે કેટલા કહેવાય ?
- ૭) ૯૯ાા, ૭૮ાા, ૫૭ાા, ૭૬ાા, ૪૯ાા, ૩૭ાા સંખ્ધમાં લખો.
- ૮) ૪૯xના, ૫૭xના, ૪૩xના, ૭૯xના, ૬૭xના કેટલા ?
- ૯) દરેક છોકરાને ના પેંડા આપું તો ૬૮ છોકરાને આપવાને કેટલા પેંડા જોઈએ ?
- ૧૦) પાયાની ચચારની પલાખી બેલો.
- ૧૧) પાયાની ચચારની અને અર્ધાની બળ્બેની પલાખી બેલો.
- ૧૨) ૬૯, ૭૩, ૮૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦, ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રમાલ થાય ? ના ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
- ૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી ?
- ૧૫) ૯ રૂના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?
- ૧૭) કેટલીવાર ના, ના રૂપીઓ લખએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?
- ૧૮) ૧૭, ૫ા, ૨૩ા, ૧૪ અને ૩ાને પાસે આખીએ તો શું આવશે ?

- ૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે પાા રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે ?
 ૨૦) કેટલી વખત ૦૧ મણુ લઈએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણુ થાય ?
 ૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય ? ૦૧ ગજના કેટલા થાય ?
 ૨૨) કેટલીવાર ૦૧ કાગળ લઈ તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૨, આપ્યા કાગળ થાય ?
 ૨૩) ૧૮ વખત ૦૧ રૂપીઆ લઈ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
 ૨૪) ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ?
 ૨૫) રોજ ૦૧ કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમાં કેટલા કામળ વપરાય ? ૨૩ કામળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?

— શેરની ધાત,

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેર	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેર	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ્સ:—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર મળ્યામ છે.

+ વર્ગમાં વાજવા કાટલાં હાજર રાખી જોશ્રાઓ પાસે તોળા-
 ની તેમની પાસેજ ઉપજારી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની
 ધાતનો સંબંધ જોડવા જેમકે.

૧૮] સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક ત્રણ આના.

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	પાશેરના પૈસાભાર	૧૮
પોણો શેરના રૂપીઆભાર	૩૦	નવટાંકના પૈસાભાર	૬
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦	અધોળના પૈસાભાર	૪૧
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦		
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર
અધોળના રૂપીઆભાર	૨૧	૫૪ પૈસાભાર	૦૧૧ શેર
		૩૬ પૈસાભાર	૦૧ શેર
		૧૮ પૈસાભાર	૦૧ શેર
		૯ પૈસાભાર	નવટાંક
		૪૧ પૈસાભાર	અધોળ
૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર		
૩૦ રૂપીઆભાર	૦૧૧ શેર	શેરના અધોળા	૧૬
૨૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર	પોણો શેરના અધોળા	૧૨
૧૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર	અચ્છેરના અધોળા	૮
૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક	પાશેરના અધોળા	૪
૨૧ રૂપીઆભાર	અધોળ	નવટાંકના અધોળા	૧
શેરના પૈસાભાર	૭૨		
પોણો શેરના પૈસાભાર	૫૪		
અચ્છેરના પૈસાભાર	૩૬		

૧ રૂપીઆ=૨	અડધા
૧ રૂપીઆ=૪	પાવલી
૧ રૂપીઆ=૮	મેઆની
૧ રૂપીઆ=૧૬	આના

૧ શેર=૨	અચ્છેર
૧ શેર=૪	પાશેર
૧ શેર=૮	નવટાંક
૧ શેર=૧૬	અધોળ

બીજા ધોરણ માટે અંકગણિતનું મનોચલન ચાર આના. [૧૯

૨ અધીળે	નવટાંક	૨ નવટાંકે	પાશેર
૪ અધીળે	પાશેર	૪ નવટાંકે	અચ્છેર
૮ અધીળે	અચ્છેર	૬ નવટાંકે	પોણોશેર
૧૨ અધીળે	પોણોશેર	૮ નવટાંકે	૧ શેર
૧૬ અધીળે	એક શેર		
		શેરના	પાશેરા ૪
		પોણોશેરના	પાશેરા ૩
		અચ્છેરના	પાશેર ૨
શેરના	નવટાંકા ૮		
પોણોશેરના	નવટાંકા ૬	૨ પાશેરે	અચ્છેર
અચ્છેરના	નવટાંકા ૪	૩ પાશેરે	પોણોશેર
પાશેરના	નવટાંકા ૨	૪ પાશેરે	૧ શેર

મણુની ધાત.

મણુના અધમણીઆ	૨	૨ અધમણીઆ	૧ મણુ
મણુના હસશેરા	૪	૪ હસશેરા	૧ મણુ
મણુની પાંચશેરી	૮	૮ પાંચશેરી	૧ મણુ
મણુની અઢીશેરી	૧૬	૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ
મણુની સવાશેરી	૩૨	૩૨ સવાશેરી	૧ મણુ
મણુના શેર	૪૦	૪૦ શેર	૧ મણુ

૧ મણુના શેર	૪૦
૦ મણુના શેર	૩૦
૦ મણુના શેર	૨૦
૦ મણુના શેર	૧૦

૪૦ શેર	૧ મણુ
૩૦ શેર	૦ મણુ
૨૦ શેર	૦ મણુ
૧૦ શેર	૦ મણુ

૧ મણુની અઢીશેરી	૧૬
૦ મણુની અઢીશેરી	૧૨
૦ મણુની અઢીશેરી	૮
૦ મણુની અઢીશેરી	૪
૫ શેરની અઢીશેરી	૨

૨ અઢીશેરીએ	૫ શેર
૪ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
૮ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
૧૨ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
૧૬ અઢીશેરીએ	૧ મણુ

૧ મણુની પાંચશેરી	૮
૦ મણુની પાંચશેરી	૬
૦ મણુની પાંચશેરી	૪
૦ મણુની પાંચશેરી	૨

૨ પાંચશેરીએ	૦ મણુ
૪ પાંચશેરીએ	૦ મણુ
૬ પાંચશેરીએ	૦ મણુ
૮ પાંચશેરીએ	૧ મણુ

૧ મણુના હસશેરા	૪
૦ મણુના હસશેરા	૩
૦ મણુના હસશેરા	૨
૦ મણુના હસશેરા	૧

૧ હસશેરા	૦ મણુ
૨ હસશેરા	૦ મણુ
૩ હસશેરા	૦ મણુ
૪ હસશેરા	૧ મણુ

૧X૦૧૧=૦૧૧	૧૧X૦૧૧=૧૧	૨૧X૦૧૧=૨૧૧	૩૧X૦૧૧=૩૧૧
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૧૧	૨૨ ૦૧૧ ૧૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૧૧	૨૩ ૦૧૧ ૧૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪
૪ ૦૧૧ ૩૧	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૧	૩૪ ૦૧૧ ૨૫
૫ ૦૧૧ ૩૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬
૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨	૨૭ ૦૧૧ ૨૦	૩૭ ૦૧૧ ૨૭
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮
૯ ૦૧૧ ૬	૧૯ ૦૧૧ ૧૪	૨૯ ૦૧૧ ૨૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯
૧૦ ૦૧૧ ૭	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૨	૪૦ ૦૧૧ ૩૦

૪૧X૦૧૧=૩૦૧૧	૫૧X૦૧૧=૩૮૧	૬૧X૦૧૧=૪૫૧	૭૧X૦૧૧=૫૩૧
૪૨ ૦૧૧ ૩૧	૫૨ ૦૧૧ ૩૮	૬૨ ૦૧૧ ૪૬	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૪૩ ૦૧૧ ૩૨	૫૩ ૦૧૧ ૩૮	૬૩ ૦૧૧ ૪૭	૭૩ ૦૧૧ ૫૪
૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૫૪ ૦૧૧ ૪૦	૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૭૪ ૦૧૧ ૫૫
૪૫ ૦૧૧ ૩૩	૫૫ ૦૧૧ ૪૧	૬૫ ૦૧૧ ૪૮	૭૫ ૦૧૧ ૫૬
૪૬ ૦૧૧ ૩૪	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૬૬ ૦૧૧ ૪૯	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૪૭ ૦૧૧ ૩૫	૫૭ ૦૧૧ ૪૨	૬૭ ૦૧૧ ૫૦	૭૭ ૦૧૧ ૫૭
૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૫૮ ૦૧૧ ૪૩	૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮
૪૯ ૦૧૧ ૩૬	૫૯ ૦૧૧ ૪૪	૬૯ ૦૧૧ ૫૧	૭૯ ૦૧૧ ૫૯
૫૦ ૦૧૧ ૩૭	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૭૦ ૦૧૧ ૫૨	૮૦ ૦૧૧ ૬૦

૮૧X૦૧૧=૬૦૧૧	૯૧X૦૧૧=૬૮૧
૮૨ ૦૧૧ ૬૧	૯૨ ૦૧૧ ૬૮
૮૩ ૦૧૧ ૬૨	૯૩ ૦૧૧ ૬૯
૮૪ ૦૧૧ ૬૩	૯૪ ૦૧૧ ૭૦
૮૫ ૦૧૧ ૬૩	૯૫ ૦૧૧ ૭૧
૮૬ ૦૧૧ ૬૪	૯૬ ૦૧૧ ૭૨
૮૭ ૦૧૧ ૬૫	૯૭ ૦૧૧ ૭૨
૮૮ ૦૧૧ ૬૬	૯૮ ૦૧૧ ૭૩
૮૯ ૦૧૧ ૬૬	૯૯ ૦૧૧ ૭૪
૯૦ ૦૧૧ ૬૭	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫

ગ્રીષ્મ યોગદીનો

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”

ત્રણ આના

ગ્રીષ્મ યોગદીનો

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”

ત્રણ આના

૧×૧૧=૧૧	૨×૦૧૧=૧૧	૧૧×૧૧=૧૬૧	૨૨×૦૧૧=૧૬૧
૨ ૧૧ ૩	૪ ૦૧૧ ૩	૧૨ ૧૧ ૧૮	૨૪ ૦૧૧ ૧૮
૩ ૧૧ ૪૧	૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૩ ૧૧ ૧૯૧	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧
૪ ૧૧ ૬	૮ ૦૧૧ ૬	૧૪ ૧૧ ૨૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧
૫ ૧૧ ૭૧	૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૧૫ ૧૧ ૨૨૧	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧
૬ ૧૧ ૯	૧૨ ૦૧૧ ૯	૧૬ ૧૧ ૨૪	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૭ ૧૧ ૧૦૧	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૧૭ ૧૧ ૨૫૧	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧
૮ ૧૧ ૧૨	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૧૮ ૧૧ ૨૭	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૯ ૧૧ ૧૩૧	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૧૯ ૧૧ ૨૮૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧
૧૦ ૧૧ ૧૫	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૨૦ ૧૧ ૩૦	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૧૧×૧૧=૩૧૧	૪૨×૦૧૧=૩૧૧	૩૧×૧૧=૪૬૧	૬૨×૦૧૧=૪૬૧
૨૧ ૧૧ ૩૩	૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૩૨ ૧૧ ૪૮	૬૪ ૦૧૧ ૪૮
૨૩ ૧૧ ૩૪૧	૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧	૩૩ ૧૧ ૪૯૧	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧
૨૪ ૧૧ ૩૬	૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૩૪ ૧૧ ૫૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧
૨૫ ૧૧ ૩૭૧	૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૩૫ ૧૧ ૫૨૧	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧
૨૬ ૧૧ ૩૯	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૩૬ ૧૧ ૫૪	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૨૭ ૧૧ ૪૦૧	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૩૭ ૧૧ ૫૫૧	૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧
૨૮ ૧૧ ૪૨	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૩૮ ૧૧ ૫૭	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૨૯ ૧૧ ૪૩૧	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૩૯ ૧૧ ૫૮૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧
૩૦ ૧૧ ૪૫	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૪૦ ૧૧ ૬૦	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૪૧×૧૧=૬૧૧	૮૨×૦૧૧=૬૧૧	<p>પહેલા ચોપડીનો</p> <p>‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’</p> <p>એ આના.</p> <p>ચોથી ચોપડીનો</p> <p>‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’</p> <p>આર આના.</p>	
૪૨ ૧૧ ૬૩	૮૪ ૦૧૧ ૬૩		
૪૩ ૧૧ ૬૪૧	૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧		
૪૪ ૧૧ ૬૬	૮૮ ૦૧૧ ૬૬		
૪૫ ૧૧ ૬૭૧	૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧		
૪૬ ૧૧ ૬૯	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૪૭ ૧૧ ૭૦૧	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૪૮ ૧૧ ૭૨	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૪૯ ૧૧ ૭૩૧	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૫૦ ૧૧ ૭૫	૧૦૦૦૧૧ ૭૫		

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૩૧	૨૧×૧=૨૬	૩૧×૧=૩૮
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૨૭	૩૨ ૧ ૪૦
૩ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૬	૨૩ ૧ ૨૮	૩૩ ૧ ૪૧
૪ ૧ ૪	૧૪ ૧ ૧૭	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨
૫ ૧ ૫	૧૫ ૧ ૧૮	૨૫ ૧ ૩૧	૩૫ ૧ ૪૩
૬ ૧ ૬	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨	૩૬ ૧ ૪૪
૭ ૧ ૭	૧૭ ૧ ૨૧	૨૭ ૧ ૩૩	૩૭ ૧ ૪૫
૮ ૧ ૮	૧૮ ૧ ૨૨	૨૮ ૧ ૩૪	૩૮ ૧ ૪૬
૯ ૧ ૯	૧૯ ૧ ૨૩	૨૯ ૧ ૩૫	૩૯ ૧ ૪૭
૧૦ ૧ ૧૦	૨૦ ૧ ૨૪	૩૦ ૧ ૩૬	૪૦ ૧ ૪૮

૪૧×૧=૫૧	૫૧×૧=૬૩	૬૧×૧=૭૬	૭૧×૧=૮૮
૪૨ ૧ ૫૨	૫૨ ૧ ૬૪	૬૨ ૧ ૭૭	૭૨ ૧ ૯૦
૪૩ ૧ ૫૩	૫૩ ૧ ૬૫	૬૩ ૧ ૭૮	૭૩ ૧ ૯૧
૪૪ ૧ ૫૪	૫૪ ૧ ૬૬	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૯૨
૪૫ ૧ ૫૫	૫૫ ૧ ૬૭	૬૫ ૧ ૮૧	૭૫ ૧ ૯૩
૪૬ ૧ ૫૬	૫૬ ૧ ૬૮	૬૬ ૧ ૮૨	૭૬ ૧ ૯૪
૪૭ ૧ ૫૭	૫૭ ૧ ૬૯	૬૭ ૧ ૮૩	૭૭ ૧ ૯૫
૪૮ ૧ ૫૮	૫૮ ૧ ૭૦	૬૮ ૧ ૮૪	૭૮ ૧ ૯૬
૪૯ ૧ ૫૯	૫૯ ૧ ૭૧	૬૯ ૧ ૮૫	૭૯ ૧ ૯૭
૫૦ ૧ ૬૦	૬૦ ૧ ૭૨	૭૦ ૧ ૮૬	૮૦ ૧ ૯૮

૮૧×૧=૧૦૧	૯૧×૧=૧૧૩
૮૨ ૧ ૧૦૨	૯૨ ૧ ૧૧૫
૮૩ ૧ ૧૦૩	૯૩ ૧ ૧૧૬
૮૪ ૧ ૧૦૪	૯૪ ૧ ૧૧૭
૮૫ ૧ ૧૦૫	૯૫ ૧ ૧૧૮
૮૬ ૧ ૧૦૬	૯૬ ૧ ૧૧૯
૮૭ ૧ ૧૦૭	૯૭ ૧ ૧૨૦
૮૮ ૧ ૧૦૮	૯૮ ૧ ૧૨૧
૮૯ ૧ ૧૦૯	૯૯ ૧ ૧૨૨
૯૦ ૧ ૧૧૦	૧૦૦ ૧ ૧૨૩

—“ગ્રંથાલોક” આર આનંદ
મનોરમ

—સુરત શહેર તથા—
—ગોર્યાસી તાલુકાનો—
“મુગેળ શિક્ષક”
અથવા આનંદ

૨૪] અઢીઆની સાથે સવાયાની બેઠીની પદાબ્જીનો કાંબધ.

૧×૨૧=૨૧	૨×૧=૨૧	૧૧×૨૧=૨૭૧	૨૨×૧=૨૭૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧ ૪૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦
૨૧×૨૧=૫૨૧	૪૨×૧=૫૨૧	૩૧×૨૧=૭૭૧	૬૨×૧=૭૭૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૫ ૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦૮૦	૮૦ ૧ ૧૦૦
૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૮૨×૧=૧૦૨૧	<p>ગુજરાતની સામાન્ય સંગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. સુરત શહેર તથા— —બોરોસી તાલુકાના —લુગોળ સિસકા— ત્રણ આના.</p>	
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧ ૧૦૭૧		
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦૧ ૧૨૫		

આપણા પાઠ્ય પુસ્તકમાં આપણે જોયેલી બધીની બધી અર્થ સાદાસાદા આના. [૨૫]

<p>૧×૦૦૦=૦૦૦</p> <p>૨ ૦૦૦ ૧૦૦</p> <p>૩ ૦૦૦ ૨૦૦</p> <p>૪ ૦૦૦ ૩૦૦</p> <p>૫ ૦૦૦ ૫૦૦</p> <p>૬ ૦૦૦ ૬૦૦</p> <p>૭ ૦૦૦ ૭૦૦</p> <p>૮ ૦૦૦ ૮૦૦</p> <p>૯ ૦૦૦ ૯૦૦</p> <p>૧૦ ૦૦૦ ૧૦૦૦</p>	<p>૧૦૦×૦૦૦=૦૦૦૦</p> <p>૨૦૦ ૦૦૦ ૧૫૦</p> <p>૩૦૦ ૦૦૦ ૨૨૫</p> <p>૪૦૦ ૦૦૦ ૩૦૦</p> <p>૫૦૦ ૦૦૦ ૩૭૫</p> <p>૬૦૦ ૦૦૦ ૪૫૦</p> <p>૭૦૦ ૦૦૦ ૫૨૫</p> <p>૮૦૦ ૦૦૦ ૬૦૦</p> <p>૯૦૦ ૦૦૦ ૬૭૫</p> <p>૧૦૦૦ ૦૦૦ ૭૫૦</p>	<p>અહીં લખતાં ને સાફ વાંચતાં, બોલતાં શીખવું જોઈએ.</p> <p>“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ખસીએ</p>
<p>૧×૧=૧</p> <p>૨ ૧ ૨</p> <p>૩ ૧ ૩</p> <p>૪ ૧ ૪</p> <p>૫ ૧ ૫</p> <p>૬ ૧ ૬</p> <p>૭ ૧ ૭</p> <p>૮ ૧ ૮</p> <p>૯ ૧ ૯</p> <p>૧૦ ૧ ૧૦</p>	<p>૧૦૦×૧=૧૦૦</p> <p>૨૦૦ ૧ ૨૫૦</p> <p>૩૦૦ ૧ ૩૭૫</p> <p>૪૦૦ ૧ ૫૦૦</p> <p>૫૦૦ ૧ ૬૨૫</p> <p>૬૦૦ ૧ ૭૫૦</p> <p>૭૦૦ ૧ ૮૭૫</p> <p>૮૦૦ ૧ ૧૦૦૦</p> <p>૯૦૦ ૧ ૧૧૨૫</p> <p>૧૦૦૦ ૧ ૧૨૫૦</p>	

અભ્યાસ ૭.

નાણાંની ખાતનો ઉપયોગ.

- ૧) એક રૂપિયાના આપણા કોટલા ? પાવલી કોટલી ? બેબાની ? આપણી ? હવે ? પૈસા ? અને પાઈ કોટલી ?
- ૨) રૂપિયા કોની કોની ગણવામાં છે ? હું આપણી રૂપિયા ગણું ?

૨૬] ચૌથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” આર આના,

- ૩) ૧૬ ઢબુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઇ, અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.
- ૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?
- ૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?
- ૬) પાવલામાંથી થું અરચું તો ૯ પૈસા રહે ?
- ૭) ૪ આનામાં કેટલા આના હમેશં તો રૂપીઓ થાય ?
- ૮) ૧ અડધા, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?
- ૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો,
- ૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
- ૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
- ૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
- ૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?
- ૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- ૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?
- ૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; અઠક આની ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી ?
- ૧૭) ૨ પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી મળે ?
- ૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?
- ૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

શ્રીમદ્ વૈષ્ણવોના “અખમણિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૨૭]

હજુની ખાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઆ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધા, ૧ આની ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?

૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦. ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬, અને ૬૦ પાઇના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?

૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?

૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?

૨૬) રાજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૨૭) ૧૨ શેરના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શું આપવું ?

૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯. અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?

૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અને અધેલા કેટલા ?

૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?

૩૧) રાજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૨) એક આનાના ૧૭ મોરીઆ મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને બે ૧૫૩ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૬૬] મુબ્બ ધલાકાની ભૂજોળાની પ્રશ્નો સ્વરમાળા સાહાચાર આના

- ૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાક બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- ૩૪) બે આનાના ૫ જમરખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ? અને જો ૨૦ જમરખ લેવા હોય તો શું આપવું ?
- ૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવશે ?
૨૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?
- ૩૬) બેઆનીના બેર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?
- ૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાકની કેટલી આવે ?
અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?
- ૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

મનોયત્ન ૮.

પરચુરણ હિસાબ.

- ૧) ૧૬ કેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઇ તો સારી કેટલી રહી ?
- ૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?
- ૪) ૨૪માં કેટલા ઉમેરે તો ૭૨ થાય ?
- ૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી દસ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?
- ૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?
- ૭) બેઆનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?

હિંદુસ્તાનની બુઝીળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના. ૨૬

- ૮) એક બકરી રાજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેની ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
- ૯) એક ટોપીનો ૦૮ રૂપીઆ પડે તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?
- ૧૦) દરેક છોકરાને ૦૮ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?
- ૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? પંદર લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- ૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?
- ૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેની ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અંદી હજાર એટલે કેટલા સો ?
- ૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- ૧૫) અંદી રૂપીઆવાળી ૯૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ મળે ?
- ૧૬) એક ધડિઆળના ૨૮ રૂપીઆ એસે તો એ બેએ પોણાસે ધડિઆળનું એસશે ?
- ૧૭) એક છત્રીના ૨૮ રૂપીઆ એસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?
- ૧૮) એક ધડિઆળના ૮ રૂપીઆ તો ૨૮ ધડિઆળનું શું ?
- ૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણુ ધી મળે તો ૨૮ મણુનું શું ?
- ૨૦) એક આનામાં ૦૮ મણુ બાર લઈ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો બાર લઈ જવાય ?
- ૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ૦૮ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?
- ૨૨) હસ હસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ એક ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે, ત્યારે મળું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

- ૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર સોપારી મળે છે. અને ૨૥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
- ૨૪) આમગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?
- ૨૫) દરેક છોકરાને ૦, ૦ રૂપીઆ આપતાં ૨૥ રૂપીઆની નોટ-માંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
- ૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણીસો, અને દોઢસો બાંકડામાં લખો.
- ૨૭) ૯૯૯ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
- ૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- ૨૯) એક ચોપડીના ૨૥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦૥૥ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- ૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા દુ ૪૨ ?
- ૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?
- ૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જામ તો કેટલા રહે ?
- ૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી બારસો એટલે કેટલા હજાર ?
- ૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવશે ?
- ૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડ્યું ?
- ૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

પાંચમી યોષડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના. [૩૧

૩૭) ૭૫ રૂપીઆ ૫૦ હોકરાઓ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?

૩૮) ૪૨ મળ લાંબું દોરડું છે, તેમાંથી ૧ા, ૧ા મળના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૯) એક ટોપીના ૨ા રૂપીઆ લેએ ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૪૦) ૨ા મણુ ધીના ૯૨ા રૂપીઆ પડે તો એક મણુનું શું ?

૪૧) ૮૭ા રૂપીઆમાં ૨ા મણુ ધી આવ્યું તો ૩૫ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

૪૨) એક મળુર ૨ા મણુ વળન ઉપાડે તો ૫૨ા મણુ વળનને માટે કેટલા મળુર જોઈશે ?

૪૩) કેટલા છકે ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?

૪૪) કેટલા પોણે ૭૧ ? કેટલા ઢોઢે ૭૨ ? કેટલા નવાં ૭૨ ?

૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બેબે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?

૪૬) ૪૮ હોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની. છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૭) ૯૫ રૂપીઆમાંથી ૨ા રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ ચોર ઘઉં છે, જો મારે તે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

૪૯) પાંચે કાન દોહસો એમ કયા કયા પક્ષાઆમાં દોહસો આવશે ?

૩૨] પાંચમા ધોરણનો "સુબગણિત શિક્ષક" ગ્રંથ આપા.

- ૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણુ આનાજ બરાબર તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણુ બરાબર ?
- ૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?
- ૫૨) ૭૧ મણુના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણુનું શું ?
- ૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૫૪) ૮ માણસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલાં માણસ જમારો ?
- ૫૫) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?
- ૫૬) ૧૫૧૧ કલાકમાં ૬૩ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?
- ૫૭) રૂ. ૩૫૦નું ૧૦ મણુ તો ૮ મણુનું શું ?
- ૫૮) ૨ આનાનું ૧૧ શેર તો રૂ. ૧નું કેટલું ?
- ૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ મસ ચાલે તો ૭ મસમાં કેટલા રૂ. જોઈએ ?
- ૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧૧ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
- ૬૧) ૫ રૂપીએ મણુની ૧૫ મણુ મેથીને બદલે ૩ રૂપીએ મણુની કેટલી રાઈ લેવી.
- ૬૨) ૪ પૈસાની બેર લીધાં, ૭ પૈસા મારા બાઇએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?
- ૬૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા હવળ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાના જમરખ લીધાં હશે ?

સમાપ્ત.

તારીખ ૧ શ્રી જૂન ૧૯૧૮

દરેક ચોપડીનું પોસ્ટેજ જાડું.

ડિક્ટેશન શિક્ષક એમાં શું શું છે ?

૧] પાઠવાર અથવા શબ્દો.

૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

૪] જોડાક્ષર.

૫] મળતા જોડાક્ષર.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક.”

બાળપોથીનો	૦—૨—૦	ત્રીજીનો	૦—૩—૦
પહેલીનો	૦—૨—૦	ચોથીનો	૦—૪—૦
બીજીનો	૦—૨—૬	પાંચમીનો	૦—૪—૦

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લા નો ૩ આના.

પ્રશ્નોત્તરમાળા.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની	૦—૩—૦.
સુખ્ય ઇલાકાની ભૂગોળની	૦—૪—૬.
હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની	૦—૪—૦.

બીજા ધોરણ માટે—અનુભવ સિદ્ધ

“અંકગણિતનાં મનોચત્ર” ચાર આના.

દરેક ધોરણના મુખ્યગણિત શિક્ષક. તૈયાર છે

સુરત શહેરનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ત્રણ આના

ચોર્યાસી તાલુકાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” બે આના

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ત્રણ આના

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર-સુરત.

